

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ในวรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรมครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

๑. การคัดเลือกข้อมูล
๒. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
๓. วิธีดำเนินการวิจัย
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล
๖. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การคัดเลือกข้อมูล

การคัดเลือกข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยคัดเลือกวรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรม ปรีวรรตโดย สุกณ สมจิตศรีปัญญา เพราะมีเนื้อหาสมบูรณ์ ซึ่งผู้ประพันธ์ได้นำเนื้อหาจากนิยายทั้ง ๕ (ปัญจนิกาย) ในคัมภีร์พระไตรปิฎก

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

๑. วรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรมฉบับปรีวรรตโดย สุกณ สมจิตศรีปัญญา
๒. ประชาสัมพันธ์บ้านและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสานในท้องถิ่น
๓. ศูนย์วัฒนธรรมวัดทุ่งศรีเมือง ตำบลในเมือง อ.เมือง จ. อุบลราชธานี
๔. ศูนย์วัฒนธรรมวัดโพธาราม บ้านดงบัง ตำบลดงบัง อ. นาขุ่น จ. มหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธี ดังนี้

๑.๑ การศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกเอาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมอีสานเรื่องคดีโลกคดีธรรม

๑.๑.๑ ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่อไปนี้

๑) ทฤษฎีที่ใช้

๑.๑) ทฤษฎีวรรณกรรม

๑.๒) ทฤษฎีบทบาทหน้าที่นิยม

๑.๓) ทฤษฎีสัญลักษณ์สัมพันธ์

๒) เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑) เอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับศิลปะการประพันธ์

๒.๒) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม

๓) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๑) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการประพันธ์

๓.๒) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมที่ปรากฏใน

วรรณกรรมท้องถิ่น

๑.๒ การศึกษาภาคสนาม ได้แก่ การสัมภาษณ์ (Interview) และการสอบถาม ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลรูปแบบที่ไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยการค้นหาผู้รู้ด้วยวิธีการสุ่มแบบก้อนหิมะ (Snowball sampling) โดยการถามจากปราชญ์พื้นบ้าน และนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสานที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมอีสานเรื่องคดีโลกคดีธรรม เพื่อให้บอกชื่อบุคคลที่มีความรู้ตรงตามประเด็นที่ต้องการศึกษาเป็นทอด ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ไสรัจ นามอ่อน ข้าราชการบำนาญจังหวัดอุบลราชธานี มนต์ สุขสาย ข้าราชการบำนาญจังหวัดอุบลราชธานี และสวิง บุญเจิม ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมอีสาน แล้วถามต่อบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในชุมชนและหมู่บ้านอื่น เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความสำคัญขอวรรณกรรมอีสานเรื่องคดีโลกคดีธรรมและความเชื่อมโยงกับอุปแต้มที่ปรากฏจากสิมในวัดทุ่งศรีเมือง ตำบลในเมือง อ.เมือง จ. อุบลราชธานีและสิมวัดโพธาราม บ้านคงบัง ตำบลคงบัง อ. นาอุดม จ. มหาสารคาม

๑.๓ สัมภาษณ์ปราชญ์พื้นบ้านและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสานในห้องถ้ำ

๑.๔ วิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

๑.๔.๑ ศิลปะการประพันธ์

๑.๔.๒ คุณธรรมจริยธรรม

๑.๕ คัดเลือกสุปเตมที่ปรากฏจากสิมในวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒ แห่ง ได้แก่ สุปเตมสิมวัดทุ่งศรีเมือง ตำบลในเมือง อ.เมือง จ. อุบลราชธานีและสุปเตมสิมวัดโพธาราม บ้านดงบัง ตำบลดงบัง อ. นาขุ่น จ. มหาสารคาม วิเคราะห์ความสอดคล้องสุปเตมกับผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม

๑.๖ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรมให้ปราชญ์พื้นบ้านและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสานร่วมวิเคราะห์และตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง ฉบับบันทึก (Field notes) ทุกครั้ง

๒. ขอบเขตการวิจัย

๒.๑ การวิจัยในครั้งนี้ จะวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องคติโลกคติธรรมฉบับสุภณ สมจิตศรีปัญญา ปวีรรต

๒.๒ ระยะเวลาในการวิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนาม เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๑ ถึง เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

๑. แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง

๒. แบบบันทึกข้อมูลการวิจัยเอกสาร

๓. สมุดบันทึกการสัมภาษณ์ปราชญ์พื้นบ้านและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสาน

๔. กล้องบันทึกภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ศิลปะการประพันธ์และคุณธรรมจริยธรรมแล้วอธิบายความโดยนำผลการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสรุปได้จากการเก็บข้อมูล จากนั้นเรียบเรียงตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีการของความสอดคล้อง (Method of agreement) ซึ่งประกอบไปด้วย การตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ในเชิงแนวคิด ทฤษฎีซึ่งพิจารณาจากเอกสารเรื่องเดียวกันจากหลายๆ แห่งหากข้อมูลตรงกันก็ถือว่ายอมรับและมีความเชื่อถือได้ และนำมาอ้างอิง
๒. นำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ให้ปราชญ์พื้นบ้านและนักวิชาการด้านวัฒนธรรมอีสานตรวจสอบอีกครั้ง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY